

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/20/2017
Identifikačné číslo spisu:	4314206488
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:4314206488.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Ing. I. G., nar. XX. Q. XXXX, bytom Q., zastúpeného advokátom JUDr. Júliusom Gogom, so sídlom Štefánikova 47, Nitra, proti žalovanému: Poľnohospodárske družstvo Plavé Vozokany, so sídlom v Plavých Vozokanoch, IČO: 00 587 214, zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Nyúlom, so sídlom kpt. Jaroša 4, Levice, o určenie neplatnosti časti článku XVII ods. 6 stanov žalovaného, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 13Cb/26/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 14. júna 2016, č. k. 15Cob/177/2015-154, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaný m á proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 16. apríla 2015, č. k. 13Cb/26/2014-110 žalobu žalobcu o určenie neplatnosti časti článku XVII ods. 6 stanov žalovaného zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že podľa ustanovenia § 242 Obchodného zákonníka súd na návrh člena družstva vysloví neplatnosť uznesenia členskej schôdze, pokiaľ je uznesenie v rozpore s právnymi predpismi alebo stanovami družstva. Takýto návrh môže podať člen, ktorý požiadal o zaprotokolovanie námietky na členskej schôdzi, ktorá uznesenie prijala, alebo ak námietku oznámil predstavenstvu do jedného mesiaca od konania tejto schôdze. Návrh možno podať na súd do jedného mesiaca odo dňa, keď člen požiadal o zaprotokolovanie námietky, alebo od oznámenia námietky predstavenstvu. Uplatnenie námietky je hmotnoprávnym predpokladom podania návrhu na súd na vyslovenie neplatnosti uznesenia členskej schôdze. Člen družstva sa môže úspešne domáhať neplatnosti uznesenia členskej schôdze, ak uplatní námietku voči uzneseniu do jedného mesiaca od konania schôdze a zároveň v zákonnej lehote podá žalobu na súd. Absencia ktorejkoľvek z uvedených podmienok znemožňuje, aby bola žaloba člena úspešná. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobca ako člen družstva doručil dňa 3. júna 2011 námietky proti členskou schôdzou prijatému uzneseniu žalovanému, a preto mal podať žalobu na súd do 3. júla 2011. Ustanovenie § 242 Obchodného zákonníka predstavuje osobitnú právnu úpravu, na základe ktorej sa možno domáhať vyslovenia neplatnosti uznesenia členskej schôdze družstva. Žalobca už na členskej schôdzi uskutočnenej dňa 6.

mája 2011 poukázal na to, že by sa nákup družstevných podielnických listov mal robiť s dobrým úmyslom. V námietkach doručených žalovanému dňa 3. júna 2011 žalobca poukázal na priame poškodzovanie majetkových práv majiteľov družstevných podielnických listov. Žalobca už na členskej schôdzi a v písomne podaných námietkach označil správanie žalovaného za správanie, ktoré poškodzuje práva členov družstva. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že postup podľa ustanovenia § 242 Obchodného zákonníka prichádza do úvahy, ak prijaté uznesenie je v rozpore s právnymi predpismi alebo stanovami. Žalobca v zákonom stanovenej lehote nepodal na súd žalobu na určenie neplatnosti uznesenia členskej schôdze. Žalobca podal žalobu na súd až po takmer troch rokoch odo dňa konania členskej schôdze, ktorou sa domáha neplatnosti stanov žalovaného v časti článku XVII ods. 6 zmenených na členskej schôdzi uskutočnenej dňa 6. mája 2011. V žalobe sa žalobca odvolával na rozpor prijatého uznesenia s právnymi predpismi. Okresný súd dospel k záveru, že žalobca svoju žalobu opiera o dôvod neplatnosti uznesenia uvedený v ustanovení § 242 Obchodného zákonníka, pričom podľa jeho názoru posudzovať neplatnosť uznesenia členskej schôdze po takmer troch rokoch od jeho prijatia by bolo obchádzaním ustanovenia § 242 Obchodného zákonníka. Vzhľadom na uvedené podanou žalobou nie je možné vyriešiť žiadnu predbežnú otázku, čím nie je splnený základný predpoklad určovacej žaloby, a to naliehavý právny záujem.

2. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 14. júna 2016, č. k. 15Cob 177/2015-154 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že podľa ustanovenia § 226 ods. 3 Obchodného zákonníka o zmene stanov rozhoduje členská schôdza družstva, pričom zo zápisnice z náhradnej členskej schôdze zo 6. mája 2011 vyplýva, že bodom 7 programu bol návrh na zmenu stanov družstva. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie poukázal na ustanovenie § 242 Obchodného zákonníka a uviedol, že ak člen družstva nesúhlasí s akýmkoľvek rozhodnutím členskej schôdze, má možnosť po splnení zákonných predpokladov podať žalobu na súd, aby rozhodol, ktoré konkrétne uznesenie členskej schôdze je neplatné. V prípade úspechu žalobcu v takomto konaní nasleduje nepochybne sekundárny účinok, ktorým je neplatnosť obsahu takéhoto uznesenia. Z obsahu súdneho spisu mal odvolací súd za preukázané, že žalobca mal nepochybne úmysel konať v zmysle ustanovenia § 242 Obchodného zákonníka. Nakoľko zákon dáva možnosť členovi družstva formou žaloby o neplatnosť uznesenia členskej schôdze riešiť žalobcom tvrdený nezákonný stav, je vylúčená možnosť obchádzania tohto zákonného ustanovenia podaním určovacej žaloby na neplatnosť zmeny vyvolanej prijatím predmetného uznesenia. Z uvedeného dôvodu vyhodnotil odvolací súd žalobu žalobcu ako nedôvodnú.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dňa 12. januára 2017 dovolanie žalobca. Svoje dovolanie odôvodnil tým, že je daný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Dovolateľ je toho názoru, že výklad ustanovenia § 242 Obchodného zákonníka uskutočnený odvolacím súdom v tom smere, že žalobca mal úmysel konania v zmysle uvedeného ustanovenia, čím je vylúčená možnosť jeho obchádzania podaním určovacej žaloby na neplatnosť zmeny vyvolanej prijatím predmetného uznesenia, je arbitrárny a neudržateľný. Žalobca zároveň poukázal na to, že konajúce súdy nerešpektovali jeho dispozičné právo so žalobou, keď svojvoľným výkladom rozhodli, že mal napadnutý právny úkon (uznesenie z členskej schôdze však nie je ani právnym úkonom) napadnúť na súde v lehote jedného mesiaca. Žalobou bola však napadnutá časť stanov ako zmluvy, čím žalobca napadol platnosť vymedzeného právneho úkonu a nie platnosť uznesenia členskej schôdze, ktorým boli napadnuté stanovy prijaté. Ide teda o napadnutie súladu obsahu stanov so zákonom a nie ich prijímanie. Skutočnosť, že žalobca ako člen družstva nepodal žalobu podľa § 242 Obchodného zákonníka, nemožno použiť výkladom, ktorý použili súdy proti dispozičnému právu žalobcu. Žalobca uviedol, že podaním určovacej žaloby sa domáhal vyriešenia otázky, či nadobudnutím družstevného podielnického listu od nečlena kupujúci člen družstva nadobúda od takého nečlena aj hlas akoby člena družstva a zároveň odstránenia stavu neistoty v právnom vzťahu založenom základnou zmluvou - stanovami medzi žalovaným družstvom a žalobcom ako členom družstva.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom (§ 419 a nasl. C. s. p.).

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

7. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2). Dovolací súd je pri rozhodovaní o mimoriadnom opravnom prostriedku viazaný jednotlivými dovolacími dôvodmi, ako ich dovolateľ vymedzil vo svojom dovolaní, pričom dovolací súd môže pri rozhodovaní o dovolaní prihliadať len na tie vady, ktoré sú dovolateľom výslovne namietané (§ 440 C. s. p.).

9. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/1994). Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces.

10. V rozhodovanej veci žalobca ako vadu zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. uviedol arbitrárnosť a neudržateľnosť výkladu ustanovenia § 242 Obchodného zákonníka konajúcimi súdmi, čím mu bolo odňaté jeho dispozičné právo podať žalobu o určenie neplatnosti stanov ako právneho úkonu.

11. Uvedenú dovoláciu námietku vyhodnotil dovolací súd ako neopodstatnenú. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ako aj z odôvodnenia rozsudku okresného súdu je zrejmé, že s odkazom na ustanovenie § 242 Obchodného zákonníka v spojení s ustanovením § 226 ods. 3 Obchodného zákonníka dospeli konajúce sudy k záveru, že žalobca nemá naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ O. s. p.) na ním požadovanom určení neplatnosti časti stanov žalovaného. Záver súdov o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu nemožno stotožňovať s odňatím dispozičného práva podať určovaciu žalobu. Konajúce sudy poukázali na to, že o zmene stanov družstva rozhoduje členská schôdza ako najvyšší orgán družstva ako aj na skutočnosť, že zákon dáva možnosť členovi družstva podať námietku proti uzneseniu členskej schôdze a následne v stanovenej lehote domáhať sa žalobou neplatnosti uznesenia členskej schôdze, pričom v prípade úspechu v konaní by bola neplatná zmena stanov družstva, ktorá tvorila obsah napadnutého uznesenia. Zároveň konajúce sudy uviedli, že žalobca chcel podaním určovacej žaloby podľa § 80 písm. c/ O. s. p. obísť ustanovenie § 242 Obchodného zákonníka, ktoré predstavuje osobitnú právnu úpravu a ktoré umožňovalo žalobcovi účinne domáhať sa ochrany ním tvrdených práv. Uvedený postup žalobcu vyhodnotili konajúce sudy ako neprípustný.

12. Dovolací súd je toho názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej

inštancie nakoľko obidve rozhodnutia predstavujú jeden celok (viď napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09, IV. ÚS 489/2011), dávajú odpovede na všetky relevantné otázky týkajúce sa rozhodovanej veci a nemožno ich považovať za arbitrárne, svojvoľné alebo neudržateľné. Dovolací súd považuje v tejto súvislosti za potrebné uviesť, že žalobou podľa § 242 Obchodného zákonníka nemožno napádať iba prijímanie uznesení členskej schôdze ako procesný postup, ako to mylne uvádza žalobca v dovolaní, ale aj či je obsah týchto uznesení, ktorý môže byť premietnutý do jednotlivých právnych úkonov (napr. zmena stanov družstva), v súlade s právnymi predpismi alebo stanovami družstva. Navyše samotný nesprávny výklad ustanovení Obchodného zákonníka neznamená porušenie práva strany sporu na spravodlivý proces. Zároveň najvyšší súd uvádza, že k porušeniu základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a naplneniu dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. nedochádza v prípade, ak odvolací súd (prípadne aj súd prvej inštancie) neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv neúspešnej strany sporu (viď napr. I. ÚS 673/2014, II. ÚS 27/2008, III. ÚS 167/2013).

13. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom nedošlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti uvedenej s ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. Preto najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p.

14. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

15. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.